

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBDBAC/BBLBAC

Høst 2023

Kandidatnummer: 1629

Tittel: Pedagogiske lederes arbeid med artskunnskaper i barnehagen og bruk av bildekort som pedagogisk verktøy

Fag: Naturfag

Hoved begreper i oppgaven: Artskunnskaper, medvirkning og sosiokulturell læringsteori

Side tall: 35

Stavanger

05.01.2024

dato/år

Sammendrag:

I denne bacheloroppgaven skal jeg undersøke hvordan pedagogiske ledere arbeider med artskunnskaper i barnehagen. Problemstillingen min er: *Hvordan arbeider pedagogiske ledere i barnehagen med artskunnskap og hvordan kan bildekort brukes til å fremme interesse og utvikling av artskunnskaper.* Denne bacheloroppgaven er en empirisk oppgave hvor jeg har benyttet meg av kvalitative intervjuer av tre pedagogiske ledere som min forskningsmetode. Funnene fra disse intervjuene skal brukes til å besvare problemstillingen i lys av relevant teori. Under arbeidet med bacheloroppgaven har jeg fått innblikk i viktige refleksjoner og erfaringer fra pedagogiske ledere i deres arbeid med artskunnskaper i barnehagen. Jeg har også utviklet et sterkere kompetansefundament til å begrunne og uttrykke tanker og refleksjoner i lys av relevant teori. Denne lærerike prosessen kommer jeg til å ta med meg videre i arbeidslivet og har vært en viktig del av min danningsprosess som en pedagogisk leder.

INNHALDSFORTEGNELSE

1.0 Innledning.....	4
1.1 Begrunnelse for valg av tema.....	4
1.2 Problemstilling.....	5
1.3 Temaets aktualitet.....	5
1.4 Et historisk/politisk blick.....	6
1.5 Oppgavens oppbygging.....	7
2.0 Teori.....	7
2.1 Begrepsavklaringer.....	7
2.2 Naturen som arena for utvikling av artskunnskaper.....	8
2.3 Muligheter og utfordringer i utvikling av artskunnskaper i undervisningsmiljøer.....	10
2.4 Betydningen av barns medvirkning i læringsprosesser.....	11
2.5 Barns medvirkning og bruk av bildekort i utvikling av artskunnskaper.....	12
2.6 Barns læring og utvikling fra et sosiokulturelt læringsperspektiv.....	13
3.0 Metode.....	14
3.1 Valg av metode.....	14
3.2 Valg av informanter.....	15
3.3 Datainnsamling.....	16
3.4 Feilkilder og pålitelighet.....	16
3.5 Forskningsetikk.....	17
3.6 Analyse.....	18
4.0 Framstilling av Datamaterialet og Diskusjon.....	18
4.1 Tilrettelegge for opplevelser ute i naturen.....	19
4.2 Voksen rollens betydning i å fremme interesse og utvikling av artskunnskaper.....	20
4.3 Bildekort som støttende stilas i formidlingen av artskunnskaper.....	21
4.4 Læring og utvikling av artskunnskaper i felleskap.....	23
5.0 Avslutning.....	25
6.0 Litteraturliste.....	27

1.0 INNLEDNING

Temaet for min bachelor oppgave er utvikling av artskunnskaper i barnehagen og hvordan bildekort kan brukes i dette arbeidet. Jeg vil første starte med å begrunne valg av tema, for så å presentere problemstillingen. Etterpå skriver jeg om temaets aktualitet og til slutt litt om oppgavens oppbygning.

1.1 BEGRUNNELSE FOR VALG AV TEMA

Jeg hadde 3 års erfaring som ringevikar i flere barnehager før jeg begynte på barnehagelærer studiet. Når jeg jobbet i barnehagen kom det frem ord og artskunnskaper som i lang tid hadde vært glemt. Naturfagundervisningen på studiet la også vekt på viktigheten av artskunnskaper og evnen til å identifisere og gjengi ulike arter. Det jeg kanskje husker best fra undervisningen var sammenligningen av kunnskap om Pokémon navn og artskunnskaper. Barna kunne lære seg hundrevis av Pokémon navn, noe som var en indikator for at barna også hadde potensialet til å gjenkjenne ulike arter. Clausen og Christensen har fremhevet betydningen av naturopplevelser for barns utvikling av naturfaglige ferdigheter og kunnskap. Ifølge Clausen og Christensen er disse tidlige erfaringene med naturen essensielle for barns læring og forståelse av miljøet rundt dem (Clausen & Christensen, 2004, s. 5, referert i Brandt, 2022). Brandt belyser at det finnes en rekke inspirerende ressurser for pedagogisk arbeid med natur og miljø som anvender kreativitet og moderne teknologi til å inspirere barna til å lære om og verdsette naturen. Hun trekker særlig frem Facebook-gruppen «Flyveblomsten», hvor en barnehagelærerstudent deler «Pokemonkort» med norske insekter og dyr. Brandt beskriver videre denne innovative tilnærmingen som en morsom og interaktive måte å engasjere barn i læring om natur og miljø. Jeg ønsker derfor å undersøke hvordan pedagogiske ledere arbeider med artskunnskaper i barnehagen og om bildekort kan være et nyttig verktøy i dette arbeidet.

1.2 PROBLEMSTILLING

Gjennom arbeidet med bacheloroppgaven min ønsker jeg å kartlegge hvordan pedagogiske ledere arbeider med artskunnskaper i barnehagen. Videre vil jeg undersøke hvordan bildekort eventuelt kan støtte opp og videreutvikle arbeidet til de pedagogiske lederne.

Problemstillingen min er som følger: *Hvordan arbeider pedagogiske ledere i barnehagen med artskunnskap og hvordan kan bildekort brukes til å fremme interesse og utvikling av artskunnskaper.*

1.3 TEMAETS AKTUALITET

Innenfor rammen av internasjonal politikk, og i kjølvannet av FNs 17 bærekrafts mål (A/RES/70/1, 2015) er konservering av biodiversitet et sentralt tema. Under FNs naturoppmøte i Montreal, Canada (COP15, 2022) ble det mandag 19. desember 2022 vedtatt en avtale, hvor i skrivende stund 196 land har tilsluttet seg avtalen. Naturavtalen består av fire ulike mål og 23 delmål som omhandler å ivareta naturmangfoldet gjennom å verne om arter, naturtyper, og et økt fokus på bærekraftig utvikling. Videre stiller avtalen krav til sine medlemmer da disse har forpliktet seg til å nå målene innen 2030. Avtalen COP15 vektlegger blant annet at: *«Uten akutt handling, per denne avtalen, vil man se en videre opptrapping i verdens hastighet når det gjelder utryddelse av arter, som allerede er minst titalls til hundrevis av ganger høyere enn den har vært gjennomsnittet i løpet av de siste ti millioner årene»* (COP15, 2022, s. 4). FNs bærekrafts mål er en samling av 17 globale mål som ble vedtatt av FN i 2015 som en del av Agenda 2030 for bærekraftig utvikling. Disse målene er utformet for å adressere de mest presserende utfordringene verden står overfor blant annet mål 14 og 15 som omhandler bevaring og beskyttelse av biodiversitet i vann og på land (A/RES/70/1, 2015). Konferanser som COP15 skaper en plattform for internasjonalt samarbeid rundt bærekraftig utvikling og bidrar som en global innsats for å nå bærekrafts målene innen 2030 (FN-Sambandet, 2023).

De internasjonale politiske diskursene i verdensbildet viser til at mitt valgte tema er svært relevant i dagens samfunn og dermed også i barnehagen. Dette på grunn av at barnehagen rommer den kommende generasjonen. Den tidligere britiske rikskansleren og filosofen Francis Bacon (1561-1626) sa at *«kunnskap er makt»* med dette mente han at evnen til å påvirke noe, krever at man også har kjennskap til emnet. Berit Bae påpeker også at "gjennom

å oppleve naturen direkte og lære om den som et levende økosystem, kan barn bygge et solid fundament for å ivareta naturen" (2018, s. 182). Som barnehagelærere har vi en stor innflytelse når det kommer til danning av et bærekraftig verdigrunnlag for de som en dag skal lede denne verdenen. Danning av kunnskaper om arter og økologiske systemer er dermed en begynnelse på å integrere barna i den bærekraftige utviklingen basert på deres behov og forutsetninger. Betydningen av artskunnskaper kan ses i lys av sitatet til Bacon og Bae (2018), da kunnskaper om arter kan bidra å gi barna forutsetninger til å uttrykke seg og påvirke i kampen om å ivareta naturen både i hjemmet og i barnehagen.

1.4 ET HISTORISK/POLITISK BLIKK

I 1905 gjennomførte American Nature Study Society, i samarbeid med Audubon Society, en pionerstudie for å utforske implementering av naturstudier i den amerikanske grunnskolen. Denne omfattende undersøkelsen ble gjennomført på tvers av diverse pedagogiske og geografiske miljøer i USA, og var rettet mot å utvide elevers forståelse og engasjement for natur og dyreliv. Studien implementerte praktiske aktiviteter som fugletitting, ekskursionsjoner til dyrehager, og dyrking av eggeskallshager for å bringe elever i direkte kontakt med naturlige omgivelser (American Nature Study Society, 1905/1918, s. 87-89). FNs Agenda 21 ble skapt på begynnelsen av 90-tallet som et svar på voksende bekymring for miljøet og behovet for bærekraftig utvikling. Agenda 21 ble vedtatt av mer enn 178 regjeringer ved FN-konferansen om miljø og utvikling i Rio de Janeiro i 1992 og var en ikke-bindende handlingsplan fra De forente nasjoner (FN). Agenda 21 fokuserte hovedsakelig på miljømessig bærekraft og politikk og kan betraktes som et grunnlag som de bærekraftige utviklingsmålene (A/RES/70/1, 2015) har bygget videre på (UNEP, 1992).

Artskunnskaper har også stor betydning for samfunnet og bruttofinansieres blant annet under klima- og miljødepartementet. Som et ønske fra regjeringen og Stortinget i Norge ble Artsdatabanken etablert i januar 2005 for å styrke kunnskapsgrunnlaget for arbeidet med biologisk mangfold. Artsdatabanken er en offentlig tjeneste og har en sentral rolle i arbeidet med å kartlegge og overvåke arter i Norge. De er også ansvarlige for å utarbeide og vedlikeholde Norsk rødliste for arter, som er en oversikt over arter som risikerer å bli utryddet fra norsk natur (Om Artsdatabanken, 2023). Rammeplanen understreker også viktigheten av at barn får muligheten til å utforske og lære om naturens mangfold. Barnehagen skal blant

annet tilrettelegge for erfaringer som gjør at barna kan observere naturens mangfold, lære om ulike arter, dyrke en forståelse for bærekraftig utvikling og bevissthet om miljøvern fra en tidlig alder (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 42).

1.5 OPPGAVENS OPPBYGGING

Jeg har valgt å dele bachelor oppgaven min i fem ulike deler: innledning, teori, metode, fremstilling og diskusjon av datamaterialet og til slutt en konklusjon. Jeg starter med å presentere teoretiske perspektiver og begreper som senere vil bli brukt til å diskutere mitt innsamlede datamateriale. I metoddelen skal jeg legge frem valg av metode, bruk av informanter, analyseprosessen, forskningsetikk, feilkilder og pålitelighet knyttet til innsamling og behandling av data. Deretter skal jeg komme med en fremstilling av datamateriale hvor jeg presenterer funnene fra intervjuene i fire hoved temaer, disse funnene skal jeg diskutere opp mot den presenterte teorien. Til slutt skal jeg komme med en oppsummerende konklusjon av forskningsprosjektet.

2.0 TEORI

Bacheloroppgaven min er bygget rundt artskunnskaper og arbeidet med å fremme utvikling og interesse av dette, samt hvordan bildekort eventuelt kan brukes i pedagogisk arbeid knyttet til artskunnskaper. Jeg vil derfor starte med en begrepsavklaring på begrepene artskunnskaper, medvirkning og bildekort. Deretter vil jeg presentere teori under fem temaer som omhandler barns læring og utvikling av artskunnskaper, samt hvordan barnehagelærere kan arbeide med å fremme slik kunnskap. Teorien er basert på funnene fra analysen av datamaterialet og vil være relevant for å kunne svare på problemstillingen min: *Hvordan arbeider pedagogiske ledere i barnehagen med artskunnskap og hvordan kan bildekort brukes til å fremme interesse og utvikling av artskunnskaper.*

2.1 BEGREPSAVKLARINGER

Artskunnskap: Artskunnskap omhandler mer enn bare å kunne navngi trær, fugler, fisker og andre levende organismer. Ifølge Skarstein og Skarstein (2019, s. 140), dreier artskunnskap

seg om å ha en forståelse for økologien til ulike arter. Dette inkluderer evnen til å identifisere og gjenkjenne arter i deres naturlige habitat, samt å ha kunnskap om hvordan de lever og påvirker hverandre. Artskunnskap handler også om å ha innsikt i artenes ulike roller i næringskjeden og deres forhold til miljøet rundt seg. Dette aspektet av arts kunnskap er viktig for å forstå økosystemers kompleksitet og for å kunne forvalte naturressurser på en bærekraftig måte.

Medvirkning: Jeg velger å bruke Berit Baes definisjon av begrepet: «*Hvis vi går til selve ordet medvirkning, kan vi si at forstavelene «med» leder oppmerksomheten mot at det er sammen med noen andre eller i et fellesskap. Ved å legge vekt på virkningsaspektet kan begrepet forstås som å gjøre noe sammen som fører til noe; at man er med å påvirke at noe skjer, kjenner egen deltagelse bidrar til endring*» (Bae et al., 2006, s. 8, referert i Glaser, 2021).

Bildekort: Fysiske bildekort av norske arter som er laminerte og kan brukes ute i naturen. Kortene kan brukes ute uavhengig av vær og tåler mye slitasje. Kortene er inspirert av Pokemon-kort og inneholder informasjon om artene, som størrelse, næring og habitat.

2.2 NATUREN SOM ARENA FOR UTVIKLING AV ARTSKUNNSKAPER

Gibson (1979) beskriver affordances som potensialet for handlinger som et objekt eller miljø tilbyr en organisme. Affordances er de oppfattende mulighetsrommene for interaksjon eller samhandling med omgivelsene i forhold til organismens evner, intensjoner og behov. Gibsons forståelse av affordances utfordrer tradisjonelle syn på persepsjon ved å legge vekt på direkte oppfatning av funksjonelle muligheter i stedet for bare objektets fysiske egenskaper (1979, referert i, Barrett et al., 2023, s.1-2). Ifølge Magntorn & Helldén (2012) beskrives det å "lese naturen" som en økologisk leseferdighet, som omhandler å danne en kunnskapsbase om miljøet som kan bidra til økologisk bærekraft. Uttrykket «å lese naturen» handler om evnen til å gjenkjenne arter og knytte dem opp mot ulike økosystemer i det gjellende habitatet (2012, s. 68). Magntorn and Helldén (2005) beskriver evnen til å *lese naturen* som grunnleggende for barnehagelærerens evne til å skape spontane læringssituasjoner for barnegruppen ute i naturen (2005, Skarstein & Skarstein, 2020, s.3). En pedagogisk tilnærming som ifølge Langholm et al., (2017) fokuserer på å møte barnas uforutsette undringer i naturen, er død mus pedagogikk. Denne tilnærmingen handler om å møte barnas undringer og utforskning der de faktisk

forekommer. Langholm et al., legger vekt på at turer i barnehagen ikke alltid trenger å følge en fast plan, og man må av og til ta høyde for spontane mulighetsrom som forekommer underveis på turstien. Ifølge Tanguchi (1997) «blir planlegging et utgangspunkt for refleksjon, men den er ikke for å følges, men for å endres» (Langholm et al., 2017, s. 26).

Utforskning av insekter og småkryp er ifølge Bakke (2017) en kjekk og interaktiv aktivitet for å arbeide med artskunnskap i barnehagen. Disse artene er spennende fordi de har et stort mangfold, med variasjoner i størrelse, form og farge. Den største fordelen med aktiviteter som involverer smådyrene er at de finnes overalt og gir et godt utgangspunkt for å studere forskjeller som habitat, næringskjeder og levesett. Bakke legger videre vekt på i møte med barnas utforskning av småkryp er det viktig at den voksne er en god rolle modell. Dersom den voksne reagerer negativt på barnas funn, kan mye av utforskningsgleden og spenningen bli frarøvet barna og vi kan risikere å påføre dem negative holdninger og oppfatninger av naturen (Bakke, 2017, s.44).

Olsen og Bratland (2014) vektlegger betydningen av førstehåndserfaringer i naturen. Slike opplevelser beskrives som totale sanseopplevelser som trigger følelser og forståelse. Førstehåndserfaringer i naturen kan være erfaringer med gjenstander eller fenomen, eksempelvis møte med en ny art i småkrypjakten, eller synet av en regnbue på himmelen. Førstehåndserfaringer i naturen gir barna et grunnlag for en dialog om det de opplevde, disse erfaringene skaper dermed et godt grunnlag for videre læring gjennom språkstimulerende aktiviteter (2014, s.133-135). Ifølge Dewey (1916) oppstår ekte læring gjennom aktive prosesser hvor individer direkte engasjerer seg i oppgaver eller aktiviteter. Hans teori om «Learning by doing» vektlegger erfaringer som en viktig kilde til kunnskap. Dewey argumenterte også for at erfaringer, både fysiske og mentale, er grunnlaget for læring og forståelse (1916, s.59). Dewey fremhever også viktigheten av å knytte teoretisk kunnskap til praktiske erfaringer. Han mente at dersom teori anvendes i praktiske situasjoner kan det skape et klarere bilde og dermed en sammenheng som gjør at kunnskapen blir mer meningsfull og forståelig (1916, s.58).

2.3 MULIGHETER OG UTFORDRINGER I UTVIKLING AV ARTSKUNNSKAPER I UNDERVISNINGSMILJØER

Studien til Petra Lindemann-Matthies fra 2006, «The Influence of an Educational Program on Children's Perception of Biodiversity», analyserte effekten av programmet «Naturen på vei til skolen» på artskunnskaper til over 4000 sveitsiske barn. Programmet bidro til å øke barnas bevissthet og gjenkjennelse av et bredere utvalg av arter på skoleveien og resultatet var likt uavhengig av aldersgrupper og kjønn. Tidligere studier av Pfligersdorffer (1984) viste at syvendeklassinger som deltok i en halvdags utflukt til en skog og undersøkte organismer i deres naturlige miljø, lærte mer om skogsorganismer enn studenter som mottok to timers teoretisk klasseromsundervisning om samme emne. Lignende resultater ble funnet i en tysk studie av Starosta (1990) der sjetteklassinger fikk undervisning om vannlevende arter i to forskjellige undervisningsmiljøer, ute ved en dam og i et klasserom (Lindemann-Matthies, 2002, s. 13). Lindemann-Matthies' (2002) studie peker også på viktigheten av at barna får engasjere seg aktivt med lokale arter og miljøer. Resultatene fra studien viste at mangelen på artskunnskaper i skolen skyldes ikke en generell mangel på muligheter for barn til å se planter og dyr i deres umiddelbare miljø, men reflekterer mangelen på opplæring i artskunnskaper i ulike undervisningsmiljøer (Lindemann-Matthies, 2002, s. 29). Lindemann-Matthies (2006) vektlegger også betydningen av lærernes rolle i å fremme og støtte læringsopplevelser knyttet til natur og miljø. Studien viser at lærernes entusiasme og støtte kan ha en direkte positiv effekt på hvordan elever oppfatter og lærer fra slike tilnærminger til utvikling av artskunnskaper (Lindemann-Matthies, 2006, s. 17).

Skarstein & Ugelstad (2020) belyser noen utfordringer knyttet til naturfaglig undervisning ute i naturen. Nesten halvparten av pedagogene som deltok i studien nevnte blant annet at mangelen på ressurser som tid, kunnskap og utstyr var en utfordring i arbeidet med naturfag i barnehagen. Det var også en tredjedel av deltakerne som mente at mangel på interesse blant personalet bidro til å skape utfordringer i arbeidet (Skarstein & Ugelstad, 2020, s. 9-10). Studien til Skarstein & Skarstein (2020, s.317) viser at studentene på barnehagelærerstudiet hadde en signifikant forbedring i artskunnskap etter gjennomføring av obligatoriske tester, med en gjennomsnittlig identifikasjonsevne på 75,4 % etter fem måneder. Det var også 75% av studentene som mente at artskunnskap var interessant og viktig for bærekraftig utvikling. På tross av dette viste en studie av Kvammen & Munkebye (2018, s. 389) at grunnlærerskole studenter i løpet av to år hadde en tilbakegang på 39,1% på lignende artsprøver. Kvammen & Munkebye påpeker at det er et behov for vedlikehold av slike kunnskaper blant studenter etter

undervisningen er slutt. De stiller også spørsmål til hvordan en lærer som mangler kunnskap om arter skal klare å engasjere og vekke interesse blant elevene for økosystemet (Kvammen & Munkebye, 2018, s. 382, 390). Skarstein og Skarstein påpeker også at mangel på kunnskap blant barnehagelærerne samt mangel på selvtillit og erfaring kan hindre dem i å utforske naturen sammen med barnegruppen (2020, s. 2).

2.4 BETYDNINGEN AV BARNES MEDVIRKNING I LÆRINGSPROSESSER

I moderne pedagogikk har det ifølge Dion Sommer (2003) «vært et paradigmeskifte når det gjelder syn på barn» (2003, referert i Bae 2009). Dette skiftet innebærer at barn skal sees som selvstendige individer med egne meninger og følelser. Bae argumenterer for at dette perspektivet bør reflekteres i den voksnes interaksjon med barna og hvordan de ivaretas i barnehagen (Bae, 2009a, s.19). Videre belyser Bae at ideen om barns medvirkning utfordrer etablerte forestillinger og voksnes rolleforståelse i barnehagen, og vektlegger betydningen av å se kritisk på etablerte tradisjoner og tankesett for å realisere barns medvirkning (Bae, 2009a, s.24-25). Berit Bae vektlegger også betydningen av anerkjennelse i møte med barn som subjekter, hun beskriver viktigheten av anerkjennelse i barnehagen og at dette kan bidra til å skape forutsetninger for at barna får tillit til egne tanker og opplevelser og dermed styrket selvfølelse (Bae, 2009b, s.9). Ifølge Åberg og Tanguchi, (2006) er det essensielt at barnehagelærere har en god «hørestyrke». Denne evnen er viktig da det å stille gode spørsmål til barna og lytte til deres respons bidrar til å skape et bilde av hvordan de tenker og hva de synes er spennende (2006, referert i Langholm et al., 2017, s. 23). Guss & Junker (2003) sin forskning viser at barns lek kan fungere som en estetisk erkjennelses prosess (Bae 2009a, s.28). Sutton Smith & McGee (1993) hevder også at det er barna selv som definerer hva som faktisk kan betraktes som lek (Bae, 2009a, s. 25). Ifølge Bae er noen barn mer uttrykksfulle, mens andre er mer forsiktige, dette krever at lærerne er fleksible og responsive (2009b, s. 21). Videre påpeker Bae at det store mangfoldet i barnehagen og de ulike behovene blant barna krever at lærerne responderer på måter som støtter hvert enkelt barns kommunikasjonsform. Førskolelærere må derfor håndtere raskt skiftende samspillstemaer og være oppmerksomme på barnas ulike kommunikasjonsstiler (2009b, s. 20-21).

2.5 BARNES MEDVIRKNING OG BRUK AV BILDEKORT I UTVIKLING AV ARTSKUNNSKAPER

Ifølge Johansen (2015) kan barnas interesse og innflytelse av medier illustreres i hvordan barna identifiserer seg med ulike mediefigurer og integrerer dem i sitt daglige liv. Johansen beskriver dem som «digitale innfødte» hvor dagens barn vokser opp i en digital verden som har påvirket denne generasjonens barns forståelse og bruk av teknologi (2015, s. 21-22). Videre påpeker Johansen hvordan medialisering påvirker forskjellige aspekter av barns dagligliv, inkludert deres sosiale relasjoner og aktiviteter. Medialisering kan ifølge Johansen være direkte og indirekte. Direkte medialisering handler om å ta utgangspunkt i noe fysisk og skape en digital versjon, mens indirekte medialisering omhandler å ta inspirasjon av de ulike mediene for måter å strukturere hverdagen vår på (2015, s. 24). Ifølge Høigård (2019, s. 176) kan samtaler med barn med utgangspunkt i bilder som bildekort, bilder i bildebøker eller fra internett ha stor betydning for språkutviklingen. Bildekort kan brukes til spill, men også til å bygge et grunnlag for barnets utvikling av et ordforråd, da bilde skaper et mulighetsrom for definering. Høigård påpeker videre at selv om bildekort kan bidra til å forsterke språket, kan de ikke erstatte førstehåndserfaringer. Det er dermed ingen garanti at barnet vil gjenkjenne illustrasjonen av et ekorn dersom de skulle sett det med egne øyer. Ifølge Nash (2009) kan ulike illustrasjoner bidra til å formidle komplekse vitenskapelige ideer på en engasjerende og tilgjengelig måte. Kunstneriske fremstillinger kan skape en sterkere følelsesmessig forbindelse mellom publikum og naturen, noe som kan øke bevisstheten og forståelsen for truede arter og økosystemer. Gjennom visuell kunst blir abstrakte eller fjerne konsepter mer håndgripelige og minneverdige noe som forsterker budskapet (2009, s. 113).

Artikkelen «Why Conservationists Should Heed Pokémon» fra Science Magazine (2002) diskuterer forholdet mellom barns kjennskap til naturen og deres kjennskap til Pokémon-karakterer. Resultatene fra studien indikerte en trend der barna viste større interesse for fiktive vesener sammenlignet med naturen (Balmford et al., 2002, s. 1). På tross av at begge kategoriene beror på lignende ferdigheter som klassifisering og differensiering viste det seg at barna lettere gjenkjente Pokémon-karakterer enn britisk dyreliv (Balmford et al., 2002, s. 1). Balmford et al., påpeker på bakgrunn av resultatene at det kan være behov for mer innovative tilnærminger til naturfagundervisning, og at det finnes et enormt potensial ved å spille på barns interesser og bruke populærkulturen deres som en tilnærming til naturfagundervisningen (Balmford et al., 2002, s. 2). Konklusjonen av studiet oppfordrer undervisningsmiljøer til å ta en revurdering av hvordan man engasjerer yngre generasjoner i læren om naturen og miljøet (Balmford et al., 2002, s. 2). Helldén, & Magntorn (2012)

påpeker også at undervisningen om naturen bør utforskes gjennom forskjellige aktiviteter som lesing, spill, eksperimenter og feltarbeid. Dette bidrar til å holde studentenes motivasjon oppe og gir dem førstehåndserfaringer med naturen som er viktig for videre læring (2012, s. 72).

Lillemyr et al., (2010) argumenterer for at lek er viktig for barns kognitive og sosiale utvikling i tidlig alder. De understreker også hvordan barns interesser i lek og lokale kulturelle aktiviteter påvirker deres interesser for læring, selvkonsept og motivasjon (2010, s. 8-9).

2.6 BARNES LÆRING OG UTVIKLING FRA ET SOSIOKULTURELT LÆRINGSPERSPEKTIV

Ifølge Morken kan inkludering beskrives som erkjennelsen av at mennesker er forskjellige og har ulike meninger og synspunkter. Morken beskriver mangfoldet som et to egget sverd som både kan være positivt og negativt for felleskapet. Videre påpeker Morken betydningen av inkludering i barnehagen, da dette bidrar til at forskjellene som da utgjør mangfoldet blir en styrke for felleskapet istedenfor en svakhet (Morken, 2016, s. 168-169).

Bruners (1983) teori om det støttende stillaset er basert på Vygotskys sosiokulturelle læringsteori, og kan forklares som en læringsituasjon som tilrettelegges ut ifra barnets behov og evner slik at barnet kan mestre kompetansemålet. Denne tilretteleggingen tilpasses parallelt med barnets utvikling, og støtten vil gradvis forsvinne etterhvert som barnet utvikler seg (1983, referert i Amerian & Mehri, 2014, s.756). Kim (2010) påpeker også at i læringskontekster som utspiller seg i sosiale interaksjoner, kan artefakter fungere som et støttende stillas eller sammensetningen av ulike artefakter. Det vil si at artefakter som bilder, språk og lekekamerater kan være en felles fasilitet som da utgjør det støttende stillaset for individene i læringskonteksten (2010, referert i, Amerian & Mehri, 2014, s.761).

Vygotskys sosiokulturelle læringsteori betrakter læring som en sosial prosess hvor kognitive funksjoner stimuleres i sosiale samspill og deretter internaliseres av individet. Ifølge Vygotsky så *«utvikler vi oss til tenkende skapninger ved å delta i kommunikasjon og gjøre oss kjent med språk, tenkning, ideer og praksiser»* (Säljö, 2016, s.112). Vygotskys (1987) teori vektlegger læring som skjer i samspill gjennom sosiale interaksjoner med andre individer. Hans innflytelsesrike teori om den proksimale utviklingssonen (ZPD) beskriver læringspotensialet som finnes i et mangfold av individer med ulike kompetansenivå. (ZPD) modellen kan forklares som avstanden mellom det et individ kan gjøre alene og det de kan

gjøre med veiledning fra et støttende stilas (1987, referert i, Mahn & John-Steiner, 2012, s. 37-38, s. 42-43). Videre påpeker Vygotsky (1978) i lys av ZPD, at språket særlig utvikles i sosiale interaksjoner og samspill da det store mangfoldet i samfunnet fasiliteter for utprøvning av språkets betydning og funksjon med andre individer. (1978, referert i, 2012, s. 50) Ifølge James Lantof (2006) kan ZPD også knyttes opp mot andrespråklæring, da Lantof hevder at en elev lærer mest effektivt dersom de blir utfordret til å gå litt utenfor deres nåværende kompetansenivå, samtidig som barnet mottar støtte og veiledning av et individ som er mer kompetente i majoritetsspråket. (2006, referert i, 2012, s 50)

3.0 METODE

I denne delen skal jeg gjøre rede for valg av metode, valg av informanter, datainnsamling, forskningsetikk, pålitelighets- og gyldighetskrav og til slutt analyse. Ifølge Dalland (2020) refererer metode til verktøyene og prosedyrene som benyttes i innsamlingen av data som skal undersøkes (s. 54). Jeg har valgt å skrive en empirisk oppgave. Empiri refererer til kunnskap eller informasjon oppnådd gjennom observasjon, videoopptak, spørreskjemaer eller intervjuer (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 21).

3.1 VALG AV METODE

I min bacheloroppgave ønsker jeg å undersøke hvordan pedagogiske ledere arbeider med artskunnskaper i barnehagen og hvordan bildekort kan brukes i dette arbeidet. Jeg har derfor ønsket å gå i dybden og undersøke ulike tilnærminger til artslæren, samt varierte praksiseksempler og erfaringer knyttet til arbeidet med artskunnskaper fra pedagogiske ledere. På bakgrunn av dette har jeg valgt å benytte meg av kvalitative intervjuer som forskningsmetode. Dalland (2021, s. 54) påpeker at kvalitative metoder har som mål å utforske meninger og opplevelser som ikke nødvendigvis kan kvantifiseres eller måles. Ettersom jeg har valgt å gjennomføre kvalitative forskningsintervjuer har jeg fått god innsikt i flere pedagogiske ledes praksis, samt ulike tilnærminger og verktøy i arbeidet deres med artskunnskaper i barnehagen (Dalland, 2021, s. 68). Hensikten med de kvalitative intervjuene var å få informantenes tanker og erfaringer, samt eventuelle refleksjoner. Svarene fra intervjuene bidro til å utvikle en dypere forståelse og kunnskap rundt den valgte problemstillingen min (Fredriksen, 2019, s. 97).

Ettersom jeg ønsket å gå i dybden i temaet var det viktig å skape rom for at informantene fikk gi utfyllende svar. Dette var til tider utfordrende da Dalland (2020, s. 72) også vektlegger at det er viktig å følge grundig med på hva som faktisk blir sagt for å sikre at besvarelsene dekker spørsmålene. Jeg valgte derfor å anvende en blanding av strukturerte- og semistrukturerte intervjuer som forskningsmetode. Dette skapte rom for å motta mer utfyllende svar og stille eventuelle oppfølgingsspørsmål for videre dybde (Christoffersen og Johannesen, 2012, s. 78-79). Intervjuguiden (se vedlegg 1) besto av forhåndskrevne spørsmål som ble brukt i alle intervjuene. Denne standardiseringen bidro til å forenkle analysedelen på tross av at intervjuene var lange og detaljerte. Det var dermed enkelt å sammenligne svarene til de ulike informantene i etterkant av intervjuene (Christoffersen og Johannesen, 2012, s. 79).

3.2 VALG AV INFORMANTER

Problemstillingen min har ført til flere avgrensinger i valget av informanter. Jeg ønsket blant annet å kun intervju pedagogiske ledere ettersom de er ansvarlige for planlegging og tilrettelegg av den pedagogiske praksisen i barnehagen. På bakgrunn av at problemstillingen både involverer hvordan pedagogiske ledere arbeider med artskunnskap, samt bruk av bildekort til å fremme interesse og utvikling av artskunnskaper, kan utvalget av barnehagelærere som har kunnskaper og erfaringer knyttet til dette tolkes som begrenset. En annen avgrensning som følger av problemstillingen var at jeg ønsket å intervju pedagogiske ledere som hadde erfaringer knyttet til bruk av «Flyveblomstens» bildekort. Jeg har derfor tatt et strategisk valg i rekrutteringsprosessen av informanter ettersom utvalget av disse var svært begrenset (Dalland, 2021, s. 79). Til slutt endte jeg opp med tre informanter fra tre forskjellige barnehager. Jeg har valgt å kalle personene som ble intervjuet for: Informant A, B og C

Informant A: Kvinne på 40 år, har utdanning som barnevernspedagog med spesialisering i småbarnspedagogikk og en master i tilhørighet. Hun har 11 års ansiennitet og 9 år som pedagogisk leder og jobber med barn i alderen 3-6 år.

Informant B: Kvinne på 47 år, har 17 års ansiennitet i barnehage og 2 år som pedagogisk leder, jobber med barn i alderen 3-5 år.

Informant C: Mann på 49 år, har utdanning som barnehagelærer. Han har 30 års ansiennitet i barnehagen, og 25 år som pedagogisk leder og jobber med barn i alderen 3- 6 år.

3.3 DATAINNSAMLING

På bakgrunn av at jeg søkte en svært avgrenset gruppe informanter brukte jeg Facebook gruppen min «Flyveblomsten» til å rekruttere informanter. I denne gruppen deler jeg blant annet ideer og prosjekter som kan være til inspirasjon for andre som jobber i barnehager eller skoler. Jeg har blant annet fått mye respons rundt delingen av Pokemonkortene/bildekortene av det norske arts mangfoldet og det var dermed en stor sannsynlighet for at medlemmene av gruppen hadde kjennskap til disse. Jeg publiserte et innlegg som kort presenterte problemstillingen min, og stilte spørsmål om det var noen i gruppa som kunne tenke seg å stille som informant til bacheloroppgaven min. Videre fikk jeg to henvendelser av pedagogiske ledere som kunne tenke seg å stille til intervju. Jeg brukte også andre sosiale medier knyttet til «Flyveblomsten» i innsamlingen av en tredje informant.

Intervjuene hadde til formål å gå i dybden av tematikken og jeg satte derfor av en time til hver informant. Dette ga også rom for å få utfyllende svar og stille eventuelle oppfølgingsspørsmål ved behov. På bakgrunn av lengden, lokasjon og informantenes preferanser ble intervjuene gjennomført digitalt over Teams. Digitale intervju fungerte greit for både informantene og meg, ettersom de ikke trengte å forholde seg til støy eller uforutsette avbrytelser som har en tendens til å utspille seg i barnehagen.

3.4 FEILKILDER OG PÅLITELIGHET

Med tanke på forskningens pålitelighet er det alltid en viss grad av usikkerhet knyttet til resultatetens nøyaktighet (Dalland, 2021, s. 63). Dette er spesielt i tilfeller knyttet til feilkilder. Jeg har valgt å fokusere på de feilkildene som er mest fremtredende i forbindelse med min metode for kvalitative intervjuer. Feilkilder i forbindelse med kommunikasjonsprosessen under intervjuene vil dermed være de mest relevante. Blant annet om informantene forstod spørsmålene korrekt, eller om jeg har tolket svarene deres korrekt. Manglende mulighet for lydopptak er også en usikkerhetsfaktor i arbeidet med å dokumentere

svarene nøyaktig (s. 63). Ettersom jeg på forhånd visste at jeg både måtte stille spørsmål samtidig som skrev ned svarene har jeg lagt inn et godt og grundig forarbeid. Jeg har også tatt meg tid til å spørre om korte pauser for å sørge for å få med meg mest mulig av det som ble sagt under intervjuet. Da Dalland (2021, s. 63) hevder at dette kan bidra til å redusere forekomsten av de vanligste feilene.

Det vil også være relevant å vurdere validiteten av det innsamlede datamaterialet mitt.

Validitet refererer til graden av nøyaktighet som dataene representerer knyttet til fenomenet som undersøkes (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 24). Validiteten i mitt forskningsarbeid kan kobles opp mot at noen av spørsmålene i intervjuguiden var svært spesifikke, spesielt spørsmålene som omhandlet bildekort. Dersom spørsmålene er svært spesifikke vil det være mindre mulighetsrom for å få et utfyllende svar. Spørsmålene blir i stor grad lukket dersom personen som intervjues ikke har forkunnskapene som kreves for å besvare spørsmålet.

3.5 FORSKNINGSETIKK

Bacheloroppgaven min er en empirisk oppgave hvor jeg har benyttet meg av kvalitative intervjuer for å samle inn data, har det vært flere etiske hensyn jeg har måtte forholde meg til. Dalland (2020, s. 172-174) belyser hensyn som involverer anonymisering, taushetsplikt og informert samtykke. Hovedkommunikasjonen mellom meg og informantene har foregått via e-post. Jeg sendte blant annet ut samtykke-skjemaet i forkant av intervjuet, som ble returnert til meg i signert form. Informantene ble også informert om at de kunne trekke seg fra intervjuet underveis dersom de ønsket, eller om de ønsket å la være å svare på noen av spørsmålene. Disse forbeholdene nevnes blant annet i forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora (De nasjonale forskningsetiske komiteene 2021, s.20) som omhandler informantens rettigheter ved samtykke til deltakelse i forskningsarbeid. For å anonymisere informantene har jeg valgt å kalle dem Informant A, B og C. Jeg kommer heller ikke til å omtale noen av informantene basert på pronomen som definerer kjønn. Valget av anonymisering og informering om samtykke omhandler om å sikre at informantens personvern skal bli ivaretatt og at deltakelsen i forskningsarbeid ikke skal påføre dem negative konsekvenser eller belastninger (Dalland, 2020, s. 168).

3.6 ANALYSE

Ifølge Dalland (2020, s. 94) skal en analyse bidra til å gi svar på problemstillingen som undersøkes gjennom bearbeiding og tolkning av svarene fra intervjuene. Ifølge Christoffersen & Johannessen (2012, s. 94) handler analyse om å bryte ned informasjonen i mindre deler for å identifisere strukturer, relasjoner og underliggende prinsipper som ikke umiddelbart kommer til syne i det samlede datamaterialet. Dalland (2020, s.94) vektlegger også at det viktigste aspektet av analyseprosessen er å sørge for at innholdet i intervjuet og informantens perspektiver blir fremstilt på en saklig måte. I de tilfellene hvor jeg har vært nødt til å skrive ut svarene til noen av informantene i etterkant, har jeg sendt svarene tilbake til informanten for bekreftelse på at disse samsvarer med det informanten har fortalt. På bakgrunn av dette kommer jeg til å sitere noen av informantene i diskusjonsdelen under fremstilling av datamaterialet.

Intervjuguiden besto som sagt av forhåndskrevne spørsmål som ble brukt i alle intervjuene, dette gjorde det veldig enkelt å sammenligne de ulike svarene til informantene, slik at mye av arbeidet var allerede gjort i forkant av selve analyseprosessen. Under sammenligningen av de ulike svarene ble det gjort en rekke funn. Disse funnene ble plassert i en tabell og videre sortert under ulike temaer basert på fellestrekk, men også på bakgrunn av forskjeller i svarene knyttet til den samme tematikken. Jeg har prøvd å vektlegge de funnene jeg syntes var mest interessante og relevante for å besvare min problemstilling.

4.0 FRAMSTILLING AV DATAMATERIALET OG DISKUSJON

I dette avsnittet fremstilles og diskuteres datamaterialet i lys av teori. Jeg har valgt å presentere mine funn fra analysen under fire temaer som kan bidra til å gi meg svar på problemstillingen min: *Hvordan arbeider pedagogiske ledere med artskunnskap i barnehagen og hvordan knyttes dette opp mot bærekraftig utvikling?* De fire temaene er: 1: Tilrettelegge for opplevelser ute i naturen, 2: Voksen rollens betydning i å fremme interesse og utvikling av artskunnskaper, 3: Bildekort som støttende stilas i formidling av artskunnskaper, 4: Læring og utvikling av artskunnskaper i felleskap, og til slutt en avslutning.

4.1 TILRETTELEGGE FOR OPPLEVELSER UTE I NATUREN

Informantene fortalte at å tilbringe tid utendørs var en vanlig praksis på avdelingen, og at det ble tilrettelagt for at barna skulle få praktiske erfaringer ute i naturen. Faste turdager til naturområder var også integrert som en del av planleggingen av det pedagogiske innholdet på avdelingen. Disse funnene tyder på at de pedagogiske lederne målrettet arbeider for at barna skal få kunnskaper om naturen gjennom ekte naturopplevelser og erfaringer. Funnene kan videre knyttes opp mot Dewey (1916, s.56) og hans teori «learning by doing», som omtaler slike erfaringer ute i naturen som et godt utviklingsgrunnlag for videre læring og forståelse. Pfligersdorffer (1984) og Starosta (1990) hevder også at elever har et større læringsutbytte av artskunnskaper dersom undervisningen foregår i artenes naturlige habitat (Lindemann-Matthies, 2002, s. 13). Funn fra analysen indikerte at fugler, spesielt måker og kråker, var de artene informantene hadde flest interaksjoner med. Informantene kunne også fortelle at de hadde flere prosjekter og praktiske aktiviteter knyttet til fugler, blant annet observering og matstasjoner om vinteren. Lindemann-Matthies (2002, s. 29) påpeker at slike interaksjoner med arter i nærmiljøet er viktig i barns dannelse av artskunnskaper. Funnene viser også på at pedagogene tilrettelegger for at barna får naturopplevelser og læring om arter gjennom praktiske aktiviteter. Matstasjonene som nevnes av informantene skaper et godt grunnlag for læringssituasjoner, hvor pedagogen kan fortelle barna om artene som overvintrer, og om hvordan de ulike sesongene påvirker næringskjeden i økosystemet. Dewey (1916, s.59) påpeker også at dersom teori anvendes i slike praktiske aktiviteter, kan det skape et tydeligere bilde som gjør at kunnskapen blir mer meningsfull og forståelig.

Informant B forteller: *«Kråkene fanger spesielt barnas interesse fordi de alltid er nærværende, når vi er på tur i skogen sitter de og venter i trærne og kommer ned fra trærne og spiser brødrestene våre»*. Denne interessen kan beskrives i lys av Gibson (1979) og teorien hans om affordances, som handler om miljøets innbydelser til individet for handling. Han vektlegger også at mulighetsrommene som tilbys til individet er basert på individets kunnskaper (Gibson, 1979). Dersom barna ikke hadde kunnskap om hva fugler var, er det liten sannsynlighet for at de hadde kastet brødrestene sine i naturen for å mate dem. Det er derfor viktig å lære barna å «lese naturen», som vil si å ha evnen til å gjenkjenne økosystemer og arter (Magntorn & Helldén, 2012, s. 68). Denne evnen er også grunnleggende for pedagoger i arbeidet med å skape spontane læringssituasjoner for barna ute i naturen (Magntorn and Helldén, 2005). Dersom barna får delta i slike læringssituasjoner ved at pedagogen «leser naturen» for dem, kan de potensielt få en dypere relasjon til naturen, da

denne lærings situasjonen kan ha skapt en ny affordances mellom barnet og fenomenet som ble erfart. (Gibson, 1979). Barna har for eksempel lagt merke at kråkene spiser restene deres, og neste gang barna er på tur i skogen kaster de restene av brødet til kråkene for å mate dem, ettersom denne erfaringen har gitt barna et nytt mulighetsrom for handling. Dewey (1916, s. 59) vektlegger også betydningen av å sette ord på opplevelser og fenomen som utspiller seg i naturen for å gi barna en dypere forståelse av det de har lært.

4.2 VOKSEN ROLLENS BETYDNING I Å FREMME INTERESSE OG UTVIKLING AV ARTSKUNNSKAPER

Funn fra analysen viser at informantene anser voksenrollen som fundamental når barna er ute i naturen og leter etter arter. Informant C påpeker at: *«Voksenrollen ute i naturen er avgjørende. Det er essensielt å være engasjert, oppmerksom og støttende for å inspirere og legge til rette for barnas utforskning.»* Voksenrollen kan fra et sosiokulturelt læringsperspektiv, skape et godt grunnlag for læring i naturen. Når voksne involverer seg aktivt i barns artsutforskning, kan de fungere som det Bruner (1983) kaller et støttende stilas i barnets proksimale utviklings sone, som Vygotsky (1978) viser til. Dersom de voksne engasjerer seg og skaper læresituasjoner hvor de «leser naturen» for barna, kan de gi barna kunnskaper om ulike økosystemer og det store mangfoldet av arter. Informant A forteller: *«Engasjementet og nysgjerrigheten hos barna kan avta dersom de voksne rundt dem ikke viser interesse eller deltar aktivt.»* Dette belyses også av Lindemann-Matthies (2006), som også hevder at en lærers engasjement i naturen, kan smitte over på barna. Lindemann-Matthies trekker også frem at lærere har et ansvar for å fremme og støtte barnas læringsopplevelser i naturen (2006, s.17). Mangel på engasjement og interesse i naturen blant voksne kan også ha en negativ påvirkning på de andre kollegaene ifølge Skarstein & Ugelstad (2020, s. 9-10). Voksenrollen kan ifølge Skarstein & Ugelstad (2020, s. 9-10), være utfordrende spesielt dersom det er mangel på ressurser, som tid, kunnskap og utstyr. Informant A benytter seg av en ordning som gjør at avdelingen blir mindre sårbare dersom det skulle være mangel på noen av disse ressursene: *«Vår erfaring har vist at ved å starte dagen ute utnytter vi dagen optimalt, og det er en praktisk beslutning. Det sparer oss for verdifull tid ved at vi unngår å bruke tid på tidskrevende rutiner.»* En slik ordning sikrer mer ute tid og gjør dem mindre sårbare for endringer, da de slipper å bruke ressurser på påkledning.

Alle informantene trekker frem at insekt og småkryp jakt er populære aktiviteter blant barna, som også Bakke (2017) viser til. Informantene nevner at våren er en gøy sesong for

utforskning av arter, da insekter og småkryp er svært tilgjengelige, mangfoldige og forutsigbare, noe som står i tråd med Bakke (2017, s. 44). Informant B forteller: «*Under insektjakt lager vi av og til terrarier til smådyrene, da samtaler vi ofte om hva de trenger og hva de spiser.*» Aktiviteten beskriver en god læringssituasjon for barna om evnen å «lese naturen» ifølge Magntorn & Helldén (2012, s. 68). Slike aktiviteter er også gode for å stimulere artskunnskaper ifølge Dewey (1916, s. 59), da aktiviteten innebærer samtaler rundt en praktisk erfaring. Bakke (2017) påpeker at aktiviteter som denne hvor en studerer ulike arter som omfatter insekter og småkryp, er en god aktivitet til å lære om ulike habitater, næringskjeder og levesett da en har mulighet til å observere på nært hold. Slike aktiviteter avhenger derimot av at en voksen setter av tid og er aktivt deltakende og engasjert i barnas undring og utforskning. Det er også viktig å være en aktiv deltakende voksen fra et dannelsesperspektiv da Informant A forteller at småkryp jakt: «*gir oss en fantastisk mulighet til å undervise i empati og fremme et ansvarlig forhold til naturen.*» En slik praksis er forenlig med Bakkes teori, som vektlegger at det er viktig å være gode rollemodeller for barna og at hvordan den voksne opptrer i naturen har en påvirkning på barnas danning av en relasjon til naturen (2017, s. 44). En relasjon kan betraktes som et toegget sverd, det kan både være en god relasjon og en negativ relasjon. Dersom den voksne hadde vist avsky og negative holdninger ovenfor småkrypene, er det en fare for at barna kan få lignende holdninger (Bakke 2017). Informant A forteller at de er aktivt deltakende i barnas utforskning, og lærer dem å vise empati og behandle småkrypene med respekt. Dette er viktig da det kan bidra til å danne et verdigrunnlag som har respekt for naturen. Dette verdigrunnlaget er også viktig da Gibsons (1979) hevder at affordances påvirkes også av individets intensjoner. Som pedagog ønsker man ikke at barn ser mulighetsrom i å finne insekter for å drepe dem. Informantenes perspektiver knyttet til å være en aktiv, støttende og engasjerende voksen, er ifølge Bakke (2017) viktig for dannelsen av verdigrunnlag, men også for utvikling av kunnskaper ifølge Dewey (1916) og Magntorn & Helldén (2012)

4.3 BILDEKORT SOM STØTTENDE STILAS I FORMIDLINGEN AV ARTSKUNNSKAPER

Informantene beskriver viktigheten av å møte barnas undringer i utforskningen av arter, og påpeker at dialoger er essensielt i dette arbeidet. Informant A forteller: «*det viktigste er imidlertid ikke å huske navne på alle artene, men heller evnen til å formidle denne kunnskapen på en måte som vekker interesse hos barna.*» Informant A forteller at det er

formidlingsevnen som er det viktigste i barnas læringsprosesser av artskunnskaper, dette kan knyttes opp mot Sutton Smith & McGee (1993) som hevder at det er barna selv som faktisk definerer hva som er lek og hva som ikke er lek. Det er dermed viktig å ta utgangspunkt i barnas interesser i artsutforskningen, ettersom dette bidrar til at aktivitetene blir mer lekbetont. Dewey (1916) påpeker også at barns lek kan være en viktig kilde til kunnskap.

Informant B forteller: *«Dersom vi voksne mangler kunnskap artene som barna oppdager, kan vi bare lese fra bildekortene om arten til barna.»* Evnen til å formidle slike kunnskaper kan ha stor betydning i arbeidet med å skape interesse og engasjement blant barna. Kvammen & Munkebye (2018, s. 389) påpeker at det er også det er viktig å anvende slike kunnskaper i den daglige praksisen i barnehagen for å holde kunnskapen vedlike. Skarstein & Skarstein (2020, s.317) påpeker også at konsekvensen av mangel på kunnskaper, erfaring og selvtillit kan hindre pedagogen i å utforske naturen med barna. Informant B forteller blant annet at bildekortene kan brukes for å møte barnas undringer ved å bruke dem som et pedagogisk verktøy i deres formidling av artskunnskaper til barna. Bildekortene kan dermed fungere som et støttende stilas for den voksne, men også i barnas utvikling av artskunnskaper, da Kim (2010) hevder at et støttende stillas kan også være sammensetningen av bildekortene og den voksne. Bildekortene kan også være et støttende stilas for barna, ettersom det støttende stillaset også kan være en sammensetning av bildekort og en lekekamerat. Et barn kan for eksempel dra med seg et annet barn på insektjakt ved å finne frem en bøtte og vise frem bildekortet, det er tross alt et ordtak som sier at et bilde kan si mer en tusen ord (Høigård 2019) og (Kim 2010).

Informant C forteller: *«Bildekortene har blitt brukt til å støtte kommunikasjonen for flerspråklige barn, da de gir et felles utgangspunkt for samtaler.»* Dette kan ses i lys av Høigård (2019, s. 176) som påpeker at bildekortene kan brukes til språkstimulering da de skaper mulighetsrom for definering. Bae (2009b) omtaler også at det finnes et stort mangfold av barn med ulike behov i barnehagen. Hun vektlegger også betydningen av at pedagogene er observante på barnas ulike kommunikasjonsstiler og tilpasser seg etter barnas individuelle behov, som Informant C forteller om (2009b s. 20-21). Informant C forteller: *«Barna lærer mye gjennom å undervise hverandre.»* Dette står i tråd med Lantoff (2006) som også påpeker at barn som lærer et andrespråk utfordres ekstra i samspill med individer som har en høyere kompetanse, altså et støttende stilas.

4.4 LÆRING OG UTVIKLING AV ARTSKUNNSKAPER I FELLESKAP

Informantene forteller at de er særlig opptatt av aktiviteter som involverer lek og felleskap, de betrakter det som en verdifull ressurs i læringen om artskunnskaper. Informant A forteller: «Noen barn kan finne stor glede i å koble karakterene de kjenner fra Pokémon med virkelige dyr, men en slik tilnærmingen til artskunnskaper vil variere alt etter barnas behov og interesser.» Balmford et al., (2002, s. 1) påpeker at å basere artslæringen på barnas populærkultur kan ha et enormt potensielt, særlig Pokemon beror på lignende ferdigheter som er viktig i artskunnskap som klassifisering og differensiering. Lillemyr (2010) hevder også at leken skaper et godt grunnlag for kognitiv og sosial utvikling, men også hvordan barnas interesser i leken kan ha en påvirkning på barnets. Det er derfor viktig å ta i betraktning perspektivet som Informant A påpeker knyttet til barnas ulike interesser, da Sutton Smith & McGee (1993) påpeker at det er barna selv som definerer hva som er lek. (Bae, 2009a, s. 25). Vi kan altså ikke diktere barnas interesser, men vi kan derimot supplere til deres læring gjennom medvirkning.

Johansen (2015) påpeker hvordan barnas lek og interesser påvirkes av medier. Informant B forteller: «Vi har også brukt bildekortene i samling, for å visualisere arter vi kan finne i nærmiljøet, de bidrar til å gi alle et felles referansepunkt, dette vekker særlig en ekstra interesse hos barn som interesserer seg for Pokémon». Bruken av Pokémon som inspirasjon til det pedagogiske innholdet i barnehagen defineres av Johansen (2015, s.22-25) som indirekte medialisering, og kan ifølge Bae bidra til at barna opplever anerkjennelse gjennom at deres interesse reflekteres i barnehagens aktiviteter (Bae, 2009b. s.9). Bruken av bildekort i samlinger for å gi barna felles referansepunkt, støttes også av Nash (2009), som hevder at ulike illustrasjoner kan støtte barnas utvikling av artskunnskaper (2009, s. 113).

Kombinasjonen av Pokemon og arter, kan også skape et større mangfold for sammensetninger i et støttende stilas, ettersom det finnes mange forskjellige interesser blant barn. Dersom den pedagogiske lederen klarer å danne broer mellom disse interessene kan det skape gode forutsetninger for flere kombinasjoner av sammensetninger som fungerer som støttende stilas for en større gruppe barn. Dette skaper forutsetninger for at barna lærer og utvikler seg i felleskap i den proksimale utviklingssonen (Kim, 2010).

Informant C forteller: «Det er viktig at vi voksne er lydhøre og tar oss tid til å oppmuntre til samtaler knyttet til artslæringen» Påskrudde og engasjert voksne er ifølge informant viktig for å kartlegge og utbygge barnas interesser, dette belyses også av Åberg og Tanguchi, (2006)

som vektlegger betydningen av barnehagelærere som har en god «hørestykke». Pedagogiske ledere som er oppmerksomme på barnas interesser, har også et godt grunnlag for å anvende denne interessen i det pedagogiske innholdet i barnehagen. Informantene nevnte at barna særlig var svært fascinert av arter som var skumle eller mystiske, informant B forteller: «*Vi har hengt opp bilder på avdelingen med morsomme og fargerike illustrasjoner av disse artene*» som Høigård (2019, s. 176) nevner kan bruk av bilder gi et godt utgangspunkt for samtaler mellom barn og mellom barn og voksne, da disse gir et felles referansepunkt. Disse bildene gir også et felles referansepunkt for lek og som Lillemyr (2010) og Guss & Junker (2003) kan leken ha enorme potensialer for læring og utvikling blant barna.

Informant B forteller: «*En gang vi var på tur fant vi en hoggorm, som ledet til en veldig engasjert samtale og et lite prosjekt*» En slik tilnærming kan ses i lys av Langholm et al., (2017, s. 26) død mus pedagogikk som omhandler å møte barnas undringer og utforskning der det skjer. Informant B, skildrer en tur som måtte avvike og gi plass til barnas undringer og utforskning, i følge Tanguchi (1997) «blir planlegging et utgangspunkt for refleksjon, men den er ikke for å følges, men for å endres» (2017, s. 26). En slik tilnærming kan også bidra til å skape forutsetninger for at barna får en økt tillit til sine tanker og selvfølelse (Bae, 2009b. s.9). Det kan bidra til at barna får felles førstehåndserfaringer sammen i naturen. Dersom død mus pedagogikk anvendes i felleskap med barnegruppen, har barna et felles utgangspunkt for en dialog om det de i felleskap har opplevd. Interessen for hoggorm kan også senere anvendes av barna i deres lek som videre kan bidra til læring og utvikling i samspill med andre individer (Olsen og Bratland, 2014, 133-135).

Informant C forteller: «*Barna elsker når vi finner nye småkryp og det er flott å se de eldre barna dele sin kunnskap med de yngre*» Dette sitatet kan ses i lys av Vygotsky (1978) teori om den proksimale utviklingssonen, og Bruner (1983) støttende stilas, da de eldre barna her fungerer som et støttende stilas i de yngre barnas proksimale utviklingszone. Ifølge Vygotsky «*utvikler vi oss til tenkende skapninger ved å delta i kommunikasjon og gjøre oss kjent med språk, tenkning, ideer og praksiser*» (Säljö, 2016, s.112). Dersom barnehagelærere lykkes i å skape et inkluderende felleskap, hvor det legges til rette for at alle barn kan delta ut ifra sine forutsetninger, skaper man et godt grunnlag for at barna kan tilegne seg artskunnskaper i lek og samspill med hverandre (Morken, 2016, s. 168-169).

5.0 AVSLUTNING

I denne bacheloroppgaven har jeg undersøkt temaet utvikling av artskunnskaper og om bildekort kan brukes til å støtte opp og videreutvikle arbeidet til de pedagogiske lederne. I arbeidet med å finne teori til oppgaven har jeg tilegnet meg ny kunnskap og en økt forståelse som har gitt meg en dypere innsikt og en utvidelse av mine perspektiver knyttet til tematikken. Formålet til oppgaven var å besvare problemstillingen min: *Hvordan arbeider pedagogiske ledere i barnehagen med artskunnskap og hvordan kan bildekort brukes til å fremme interesse og utvikling av artskunnskaper*. Jeg har brukt kvalitative intervjuer av tre pedagogiske ledere som forskningsmetode for å innhente relevant data for å besvare oppgaven. Under analysen av datamaterialet kom det frem at de tre informantene var svært opptatt av å tilbringe tid ute i naturen og betraktet dette som en grunnleggende del av deres undervisningsmetode knyttet til artskunnskaper, som også Lindemann-Matthies viser til (2002, s. 29).

Informantene fremhevet særlig voksenrollens betydning i naturen for utviklingen av artskunnskaper hos barna. De trakk frem hvor viktig det var å være en støttende, lydhør og engasjert voksen og hvor avgjørende det var å ta seg tid til å møte barnas undringer og tilrettelegge for deres utforskning. Det ble også nevnt at det viktigste ikke var å ha all kunnskap memorert, men heller evnen til å formidle kunnskapen en besitter på en måte som vekker interesse blant barna. Videre funn fra datamaterialet viste at informantene var opptatt av å ta utgangspunkt i barnas interesser og brukte disse interessene som et styringsverktøy for aktiviteter som stimulerer til læring og utvikling av artskunnskaper. Basert på svarene til informantene tyder det på at alle tre har et barnesyn som betrakter barnet som et subjekt. Funnene tyder også på at informantene anser barnas medvirkning som en viktig ressurs i innholdet i slike aktiviteter og generelt den pedagogiske praksisen i barnehagen, som Bae er opptatt av (2009a, s.19).

To av informantene beskrev bildekortene som et morsomt og lett tilgjengelig verktøy. Kortene ble blant annet brukt til å formidle kunnskap om arter som informantene manglet, men også i samlinger for å gi barna et felles referansepunkt før de dro ut på insektjakt. Bildekortene fungerte som et støttende stilas for disse informantene, men også for barna i deres kommunikasjon, da særlig flerspråklige barn som var i prosessen å tilegne seg et andrespråk. Bildekortenes ble beskrevet av informantene som et flott supplement til læring, men effekten kunne være varierende alt etter de ulike barnas behov og interesser. Det ble

derimot tydelig presisert av informantene at de på ingen måte kan erstatte opplevelser og førstehåndserfaringer i naturen, som også Høigård viser til (2019, s. 176).

Min konklusjon er at bildekortene ikke kan erstatte naturopplevelser, men er heller et supplement som kan forsterke og utbygge disse opplevelsene. På bakgrunn av oppgavens rammer har jeg ikke mulighet til å fordype meg mer i dette temaet, men i videre forskning kunne det vært interessant å gjerne observert pedagogiske opplegg som tar i bruk bildekortene i artslæringen. Det kunne også vært interessant gjøre en dypere undersøkelse av innovative tilnærminger til læring og utvikling av artskunnskap blant barn, som Balmford et al., viser til (2002, s. 2). Jeg avslutte med å si at arbeidet med artskunnskaper er viktig i barnehagen. Artskunnskap er en begynnende forståelse på hvordan ulike økosystemer fungerer, og hvordan barna i fremtiden kan bidra til bærekraftig utvikling som Skarstein og Skarstein (2019, s. 140) viser til. Det er kanskje for sent for meg å finne et svar på klimakrisen, men det er ikke for sent for meg til å inspirere noen andre til å finne svar på denne store globale utfordringen.

6.0 LITTERATURLISTE

- American Nature Study Society. (1905/18). *The Nature-study review: Devoted to all phases of nature-study in elementary schools*. M.A. Bigelow. Doi: <https://ia800302.us.archive.org/32/items/naturestudyrevie08ameruoft/naturestudyrevie08ameruoft.pdf>
- Amerian, M. & Mehri, E (2014). *Scaffolding in Sociocultural Theory: Definition, Steps, Features, Conditions, Tools, and Effective Considerations*. Scientific Journal of Review. 3. DOI: [10.14196/sjr.v3i7.1505](https://doi.org/10.14196/sjr.v3i7.1505)
- Artsdatabanken. (2023). *Om Artsdatabanken*. Hentet (8.12.2023) fra <https://www.artsdatabanken.no/omartsdatabanken>
- Bae, B. (2018). *Politikk, lek og læring: barnehageliv fra mange kanter*. Bergen Fagbokforlaget.
- Bae, B (2009a) Å se barn som subjekter: Noen konsekvenser for oppvekstarbeid Grotheim, O, Øfsti, R., Mørreaunet, S. & Søbstad, F. (Red), *Inspirasjon og kvalitet i praksis: Med hjerte for barnehagefeltet* (s.18-39) Pedagogisk forum.
- Bae, B (2009b) *Rom for medvirkning? Om kvaliteter i samspillet mellom førskolelærer og barn* (s. 9- 28) Norsk senter for barneforskning
- Balmford, A., Clegg, L., Coulson, T., & Taylor, J. (2002). *Why Conservationists Should Heed Pokémon*. Science. <https://doi.org/10.1126/science.295.5564.2367b>
- Barrett, L., Fragaszy, D, M., Mangalam, M., (2023). *From Turing to Gibson: Implications of affordances for the sciences of organisms*. Doi: [10.4324/9781003396536-18](https://doi.org/10.4324/9781003396536-18)
- Brandt, L. A., (2022), *Miljøsertifisering i barnehagen – tilbake til røttene!* Utdanningsnytt. Doi:<https://www.barnehage.no/baerekraft-natur/miljosertifisering-i-barnehagen-tilbake-til-rottene/231329>
- Christoffersen. L. & Johannessen. A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Abstrakt forlag.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7.utg). Gyldendal.
- Dewey, John. (1916) *Democracy and Education*. Norwood: Macmillan Company
- FN-Sambandet (hentet 18. september, 2023) *FNs bærekraftsmål*. <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>
- FN-Sambandet (7. Juli, 2023). *FNs naturavtale*. <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/miljoe-og-klime/fns-naturavtale>

- Fredriksen, B. C. (2019). *Før sanden renner ut.* (s. 55, 97, 154-155). Universitetsforlaget.
- Glaser, V. (2021) *Foreldresamarbeid* (2.utg.). Universitetsforlaget
- Helldén, G., & Magntorn, O. (2012). *Reading Nature- experienced teachers' reflections on a teaching sequence in ecology: implications for future teacher training.* Nordina: Nordic Studies in Science Education.
2.DOI: <https://doi.org/10.5617/nordina.415>
- Holbrook, M & John-Steiner, V (2012). *Vygotsky and Sociocultural Approaches to Teaching and Learning.* DOI: [10.1002/9781118133880.hop207006](https://doi.org/10.1002/9781118133880.hop207006)
- Høigård, A. (2006). *Barns språkutvikling – muntlig og skriftlig.* 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget.
- Høigård, A. (2019). *Barns språkutvikling, muntlig og skriftlig.* (4.utg.). Universitetsforlaget
- Johansen, S. L., (2015). *Barns liv og lek med medier.* Cappelen Damm Akademisk.
- Lillemyr, O, McInerney, D, Søbstad, F & Valås, H, (2010) *Play, Learning and Self-Concept in Primary School: A Multicultural Perspective* Doi: [file:///Users/erikaskeland/Downloads/Play_Learning_and_Self-Concept_in_Primary_School_A%20\(1\).pdf](file:///Users/erikaskeland/Downloads/Play_Learning_and_Self-Concept_in_Primary_School_A%20(1).pdf)
- Lindemann-Matthies, Petra. (2002). *The Influence of an Educational Program on Children's Perception of Biodiversity.* The Journal of Environmental Education. 33. 22-31.. DOI: [10.1080/00958960209600805](https://doi.org/10.1080/00958960209600805)
- Morken, I. (2016). Inkludering, Strand, T. (Red.), *Pedagogiske fenomener: en innføring* (s. 165-175). Cappelen Damm Akademisk.
- Nash, Stephen. (2009). *Some thoughts and reflections on the use of illustration in Biodiversity Education Campaigns.* Journal of Threatened Taxa. DOI: [10.11609/JoTT.o1914.119-25](https://doi.org/10.11609/JoTT.o1914.119-25)
- Olsen, T. M & Bratland, K. (2014). Språkstimulering i uterom. I M. Sæther & T. L. Hagen (Red.) *Kreativ ute* (s.129-144) Bergen: Fagbokforlaget
- Skarstein, T. H. & Skarstein, F. (2019). Arskunnskap for bærekraftig utvikling I. V., Bergan & K. E., Bjørndal (Red.), *Bærekraft i praksis i barnehagen.* Universitetsforlaget.
- Skarstein, T. H., & Skarstein, F. (2020). *Curious children and knowledgeable adults – early childhood student-teachers' species identification skills and their views on the*

importance of species knowledge. International Journal of Science Education, 42(2), 310-328. <https://doi.org/10.1080/09500693.2019.1710782>

- Skarstein, T. H., & Ugelstad, I. B. (2017). *Outdoors as an arena for science learning* DOI: [10.1080/1350293X.2020.1836590](https://doi.org/10.1080/1350293X.2020.1836590)
- United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*, A/RES/70/1. 21. Oktober 2015, <https://www.refworld.org/docid/57b6e3e44.html>
- UNEP (1992). *Agenda 21. United Nations Environment Programme*. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>
- UNEP (2022) *Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework*, COP15, 7-19 Desember 2022. <https://www.cbd.int/doc/decisions/cop-15/cop-15-dec-04-en.pdf>

7.0 Vedlegg

7.1 Vedlegg 1: Intervjuguide

Introduksjon spørsmål:

- Hvordan føler du deg i dag?
- Kunne du fortalt meg alder, kjønn, utdanning?
- Hvor mange år har du jobbet i barnehage og hvor lenge har du jobbet i denne barnehagen?
- er barna på avdelingen du er på nå?
- Hva setter du pris på ved å jobbe her i barnehagen, har du et spesielt kompetansefelt du brenner for?

Hoveddel spørsmål:

Spørsmål 1

- Hvor ofte er dere ute i naturen i barnehagen og/eller har dere et uteområde som tilrettelegger for naturopplevelser?
- Dersom dere har et slikt uteområdet, påvirker dette hvor mye dere er på tur ute i naturen?

Spørsmål 2

- Hvordan arbeider dere med artskunnskaper i barnehagen og hvor stort fokus av dette er på det norske artsmangfoldet?

Spørsmål 3

- Hvordan er barnas engasjement for arter på avdelingen, er det noen artsgrupper som er mer populære enn andre?

Spørsmål 4

- Har du lagt merke til noen spesielle tilnærminger som øker interessen blant barna for artskunnskaper?

Spørsmål 5

- Har dere drevet noe prosjekt knyttet til artskunnskaper?

Spørsmål 6

- Har du selv god kunnskap når det kommer til arter, og hvilken betydning har det å ha slik kunnskap/ evnen til å formidle slik kunnskap?

Spørsmål 7

- Legger du merke til forskjell blant gutter og jenter når det kommer til lek/utforskning av arter?

Spørsmål 8

- Hvor ofte utforsker barna arter på avdelingen og hvordan?

Spørsmål 9

- Har barna interesse for utforskning av arter på avdelingen også?

Spørsmål 10

- Hvor viktig er voksen rollen når man er ute i naturen og leter etter arter?

Spørsmål 11

- Hvordan arbeider dere med arter barna interesserer seg for i naturen?

Spørsmål 12

- Bruker dere noe form for visuelle midler i læren om arter? Eks: spill, bildelotto, eller andre former for slike midler?

Spørsmål 13

- Bruker dere noen for digital teknologi i deres utforskning?

Spørsmål 14

- Bruker dere bildebøker/internett til å formidle kunnskaper om arter til barna?

Spørsmål 15

- Hvordan anser du viktigheten av bruk av illustrasjoner læren om artskunnskaper i barnehagen?

Spørsmål om studiet:

- Når utdannet du deg?
- Har det vært fokus på artskunnskaper på studiet?
- Var det fokus på bruk av bilder i læren om arter når du studerte?
- Ble digitale verktøy nevnt på studiet som en metode å fremme artskunnskaper
- Hva er dine tanker rundt bruken av bildekort i barnehagen for å fremme utvikling av artskunnskaper, og eventuelle muligheter og utfordringer?

Avslutnings spørsmål:

- Hvordan var dette intervjuet?
- Er det noe du vil fortelle som vi ikke har fått spurt om?

- Er det noen opplevelser du vil fortelle om, som du ikke har fått muligheten til?

7.2 Vedlegg 2: Samtykkeerklæring

Vil du bli intervjuet vedrørende en bachelor-oppgave om Hvordan kan bildekort implementeres i barnehagen for å fremme barns utvikling av artskunnskap?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å innhente datamateriell fra barnehagelærere. I dette skrivet gis du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg ønsker å forske på hvordan arbeider pedagogiske ledere i barnehagen med artskunnskap og hvordan kan bildekort brukes til å fremme interesse og utvikling av artskunnskaper. Intervjuet vil bestå av korte introduksjonsspørsmål, spørsmål om studiet, avslutnings spørsmål og 15 hoveddelspørsmål, og vil vare i maks 60 minutter. Informasjonen som innhentes under intervjuet vil analyseres og skape grunnlaget for videre arbeid mot min bacheloroppgave. Prosjektdeltaker vil motta en intervjuguide med forskningsspørsmålene i forkant av intervjuet/ved oppstart av intervjuet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta pga. din stilling som pedagogiskleder og din erfaring.

Hva innebærer det for deg å delta?

Jeg skal anvende en blanding av strukturert og semistrukturert kvalitative intervjuer som metode for bacheloroppgaven min. Dette vil si at du blir stilt åpne spørsmål, hvor du fritt kan fortelle dine tanker på spørsmålene jeg stiller. Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du er med på ett intervju. Intervjuet vil vare i maks 1 time. Intervjuet vil ta for seg spørsmål om hva dine tanker som pedagogisk leder rundt artskunnskaper og bruk av bildekort til å fremme interesse og utvikling for artskunnskaper. Jeg vil også foreta notater under intervjuet. Jeg er veldig fleksibel og kan komme til barnehagen dersom det ønskes, eller så kan jeg gjennomføre det digitalt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere/underveis velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan jeg oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det vil kun være prosjektansvarlig som har tilgang til dine privatopplysninger. Informasjonen du gir i intervjuet vil bli anonymisert og delt med veileder, prosjektgruppe og i selve bacheloroppgaven. Navn og kontaktopplysningene dine vil bli lagret på prosjektansvarlig sin datamaskin, og vil bli slettet etter oppgaven er levert inn. Intervjudeltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med opplysningene dine når jeg avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 05.01.2023. Ved prosjektslutt vil personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,

å få rettet personopplysninger om deg,

få slettet personopplysninger om deg,

få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og

Å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hva gir meg rett til å behandle personopplysninger om deg?

Jeg behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan du finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Stavanger ved student Erik Askeland
- Email: Erikaskeland7@gmail.com

Med vennlig hilsen Erik Askeland

SAMTYKKEERKLÆRING

Jeg har mottatt og forstått informasjon om intervjuet og har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca.
06.01.2023

Prosjektdeltakers navn med blokkbokstaver:

.....
.....

.....

.....

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

